

โรคการเรียนรู้บกพร่องเฉพาะด้าน Specific Learning Disorder

Specific Learning Disorder เรียกว่า โรคแอลดี *LD เป็นความบกพร่องทางพัฒนาการด้านการเรียน ที่เกี่ยวกับการอ่าน การเขียน หรือการคำนวณ อย่างใดอย่างหนึ่งหรือเกิดร่วมกัน โดยระดับความบกพร่องนั้นจะต้องต่ำกว่าความสามารถทางเชาวน์ปัญญาหรือต่ำกว่าที่ควรจะเป็นอย่างชัดเจน จึงจะถูกวินิจฉัยว่าเป็นโรคการเรียนรู้บกพร่อง ให้ลองนึกภาพง่าย ๆ ว่า เด็ก LD จะทำอย่างอื่นได้หมดไม่ว่าจะเล่น ดนตรี กีฬา ศิลปะ วาดรูปสวย ช่อมประดิษฐ์เก่ง คุ้ยเก่ง พูดตอบได้เข้าใจ แต่เรื่องที่เกี่ยวข้องกับตัวหนังสือหรือตัวเลขเช่น อ่านหนังสือ ทำการบ้าน เด็กจะดูยุ่งยากขึ้นมาทันที ซึ่งไม่ใช่เป็นอาการแกล้งยั่วหรือดื้อต่อต้าน แต่เป็นสิ่งที่ยากลำบากสำหรับเด็กจริง ๆ

ความบกพร่องนั้นมีสาเหตุหลักมาจากการทำงานของสมองบางส่วนผิดปกติ ทำให้กระบวนการรับรู้ข้อมูล การเรียนรู้จดจำและการนำข้อมูลไปใช้ในการเรียนติดขัด ซึ่งความบกพร่องนี้ไม่ได้เป็นเหตุที่เกิดจากการมีเชาวน์ปัญญาบกพร่องอยู่เดิม ความพิการทางตา หูหรือสมอง หรือไม่ได้มาจากความแตกต่างทางวัฒนธรรมหรือภาษาที่ใช้ หรือการขาดโอกาสทางการศึกษา

LD พบได้ในเด็กประมว้ย เด็กมักจะมีผลการเรียนต่ำกว่าเกณฑ์ในบางวิชาโดยเฉพาะวิชาที่ต้องอ่านเขียน แต่วิชาอื่นเช่น ศิลปะ พละ จะยังคงทำได้ดี เด็กอาจเกิดความคับข้องใจบ่อยครั้งว่าตนเก่งหรือไม่เก่งกันแน่ อาจมีความสัมพันธ์กับเพื่อนหรือครูไม่ดี อาจถูกล้อเลียน ว่าโง่ ถูกเข้าใจผิดว่าแกล้งหรือต่อต้าน มีความภาคภูมิใจในตนเองต่ำ บางรายอาจซึมเศร้าและไม่อยากไปโรงเรียน ปัญหาเหล่านี้จะส่งผลกระทบต่อการศึกษาและคุณภาพชีวิตของเด็กในระยะยาว แต่หากเด็กได้รับการช่วยเหลือ สามารถวินิจฉัยโรคได้ตั้งแต่วัยแรกๆที่พบปัญหาและวางแผนให้ความช่วยเหลือทั้งด้านการแพทย์และการศึกษา จะช่วยให้เด็กกลุ่มนี้สามารถพัฒนาการเรียนรู้อยู่ได้ตามศักยภาพ เด็กจะสามารถเรียนในโรงเรียนได้โดยมีแผนการเรียนเฉพาะบุคคล ซึ่งจะช่วยให้เด็กประสบความสำเร็จทางการศึกษาและมีอาชีพการงานได้เช่นเดียวกับเด็กคนอื่น ๆ

โดยทั่วไปความบกพร่องทางการเรียนรู้แบ่งได้เป็น 3 ประเภทที่อาจเกิดร่วมกันได้

1.ความบกพร่องด้านการอ่าน

ผู้ที่มีปัญหาการอ่านส่วนใหญ่มีความบกพร่องในระบบ Phonological processing โดยจะมีความยากลำบากในการจำชื่อตัวอักษร (naming) การออกเสียงของตัวอักษรนั้น ๆ (mapping) และระบบความจำระยะสั้นในการกักเก็บ (holding) ลำดับตัวอักษรและเสียงของตัวอักษรในขณะที่กำลังอ่านคำ

เด็กที่มีความบกพร่องด้านการอ่าน เมื่อเข้าเรียนชั้นประถมจะสังเกตเห็นอาการได้ชัดเจนขึ้น โดยเด็กจะอ่านช้าและอ่านผิด ตะกุกตะกักอ่านได้เฉพาะคำง่าย ๆ ข้ามคำยาก หรืออ่านคำที่ไม่มีเพิ่มเข้ามา บางครั้งอ่านแบบเดาคำเช่น เพื่อน เป็น พี่ บางคนอ่านไม่ออกกระทั่งไม่สามารถอ่านเรื่องราวได้อย่างต่อเนื่อง เข้าใจสิ่งที่อ่านได้เพียงเล็กน้อย

เด็กที่มีปัญหาการอ่าน มักขาดความมั่นใจและขาดแรงจูงใจในการเรียน ทำให้ต่อต้านการอ่านเขียน เด็กจำนวนมากที่ไม่ได้รับการศึกษาพิเศษหรือใช้สื่อการสอนที่เหมาะสม ยิ่งเมื่อต้องเผชิญกับปริมาณงานที่ต้อง

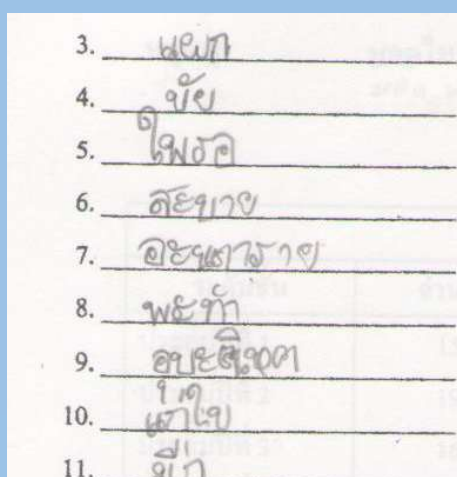
อ่านหรือเขียนเพิ่มขึ้นจะรู้สึกอ่ายและขายหน้าที่ไม่สามารถอ่านเขียนได้เหมือนเพื่อนในชั้นเรียน อาจตามมาด้วยความคับข้องใจ ซึ่งความรู้สึกเหล่านี้จะเพิ่มความรุนแรงมากขึ้นตามกาลเวลาและชั้นเรียนที่สูงขึ้น ในเด็กโตมักจะมีความไว้วางใจในตนเองและมีความภาคภูมิใจในตนเองต่ำ แต่อย่างไรก็ตามเด็กที่มีปัญหาการอ่านยังมียุทธศาสตร์การเรียนรู้ด้านอื่น ๆ ที่ดี สามารถพูดคุยสื่อสารเข้าใจ ใช้ชีวิตประจำวันที่ไม่ต้องใช้อ่านเขียนได้ตามปกติ

2. ความบกพร่องด้านการเขียน

การเขียนเป็นทักษะที่ซับซ้อนมากที่สุดในการถ่ายทอดความคิด ทักษะการเขียนมีความสัมพันธ์กันสูงกับการอ่าน การเขียนเป็นวิธีการที่ใช้บันทึกภาษาโดยใช้สัญลักษณ์ที่สามารถมองเห็นได้ (Visible marks) การเขียนประกอบด้วยส่วนสำคัญ 2 ส่วนคือ Phoneme คือหน่วยพื้นฐานที่เล็กที่สุดของภาษา และ Symbols คือสัญลักษณ์หรือตัวอักษรที่ใช้เขียนแทนเสียงนั้น ๆ ดังนั้นเด็กจำเป็นต้องรู้ความสัมพันธ์ของเสียงและสัญลักษณ์ที่แทนเสียงนั้นจึงจะสามารถสะกดคำและเขียนได้ถูกต้อง

ความบกพร่องด้านการเขียนมีลักษณะเฉพาะคือ เขียนคำผิดหรือสะกดคำผิด (Spelling errors) ไม่สามารถจำลำดับตัวอักษรที่ประกอบกันเป็นคำหนึ่ง ๆ ได้ การสะกดผิดที่พบบ่อยคืออักษรที่ฟังเสียงกัน (Phonetic errors) เช่น เขียน อันตราย เป็น อันลาย หรือในสระที่เขียนคล้ายกัน เช่น เขียน แพะ เป็น เพะ การเขียนผิดโครงสร้างไวยากรณ์ (Grammatical errors) เว้นวรรคตอนในประโยคผิด (Punctuation errors) จัดระเบียบการย่อหน้าไม่ได้ (Poor paragraph organization) และมีลายมือไม่ดี (Poor handwriting) โดยทั่วไปการวินิจฉัยจะไม่วินิจฉัยว่ามีความบกพร่องด้านการเขียน เพียงเพราะมีปัญหาสะกดคำผิดหรือมีลายมือไม่สวย โดยที่ไม่ปรากฏอาการอื่น ๆ ของปัญหาการเขียน

ตัวอย่างการเขียนของเด็กที่มีความบกพร่องด้านการเขียน

3. ความบกพร่องด้านการคำนวณ

ความบกพร่องด้านการคำนวณเกี่ยวข้องกับการขาดทักษะอย่างน้อย 4 ด้าน คือ

- Linguistic skill คือ ความเข้าใจภาษาที่ใช้ในการคำนวณ และความสามารถในการกลับใจภาษาให้เป็นสัญลักษณ์ทางคณิตศาสตร์ เด็กที่ขาดทักษะนี้จะเข้าใจภาษาเขียนได้จำกัด ไม่

สามารถแปลงโจทย์ภาษาให้เป็นเครื่องหมายที่ใช้คำนวณได้ เช่น รวม เพิ่ม หมายถึงการบวก หรือ การหักออก หายไปหมายถึงการลบ

- Perceptual skill คือ ความสามารถในการจำและเข้าใจสัญลักษณ์ทางคณิตศาสตร์และการจัดกลุ่มของชุดตัวเลข เช่น รู้ว่าสัญลักษณ์ $>$ มีความหมายว่า มากกว่า สัญลักษณ์ $<$ แทนความหมายว่าน้อยกว่า ชุดตัวเลข 9,172 แทนจำนวน เก้าพันหนึ่งร้อยเจ็ดสิบสอง ไม่ใช่ เก้า หนึ่ง เจ็ด สอง
- Mathematical skill คือ ภูมิพื้นฐานในการบวก ลบ คูณ หาร และการทำตามลำดับของการจัดกระทำทางคณิตศาสตร์
- Attention skill คือ ความตั้งใจที่จะคัดลอกรูปทรงอย่างถูกต้องสมบูรณ์ และมีการสังเกตสัญลักษณ์ทางคณิตศาสตร์อย่างถูกต้อง หากขาดความตั้งใจเด็กจะมองหรือ เขียน สัญลักษณ์ผิด ส่งผลให้การคิดคำนวณผิดพลาด

เด็กที่มีปัญหาการคำนวณจะมีความลำบากในการเรียนรู้และจดจำตัวเลข ไม่สามารถจดจำกฎพื้นฐานทางคณิตศาสตร์ได้ ไม่เข้าใจสัญลักษณ์ทางคณิตศาสตร์ การตีความโจทย์ที่เป็นภาษา ในช่วง 2-3 ปีแรกของการเรียนชั้นประถม เด็กจะอาศัยการท่องจำเพื่อแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ แต่ในชั้นเรียนที่สูงขึ้นโจทย์จะซับซ้อนมากขึ้น เมื่อเด็กต้องแก้โจทย์ที่เกี่ยวกับการวิเคราะห์แยกแยะและการจัดการกับพื้นที่ ทิศทาง เด็กเหล่านี้จะไม่สามารถแก้โจทย์ปัญหาที่ซับซ้อนเช่นนี้ได้ จนเกิดความล้มเหลวในการเรียนส่งผลกระทบต่อสุขภาพจิตได้ เช่นเดียวกับปัญหา LD ด้านอื่น ๆ

*** ผู้ปกครองที่มีลูกเป็นแอลดี สิ่งที่ควรเปลี่ยนอันดับแรกคือทัศนคติที่มีต่อลูก ลูกไม่ได้แกล้งหรือต่อต้าน การที่เขาใช้คอมพิวเตอร์ได้ ใช้สมาร์ทโฟนได้ เล่นดนตรีก็ทำได้ดี แต่อ่านเขียนไม่ได้เรื่องนั้น ไม่ใช่เพราะเขาแกล้ง แต่เพราะเรื่องตัวหนังสือมันเป็นเรื่องยากสำหรับเขาจริง ๆ หากพ่อแม่ยอมรับข้อเท็จจริงนี้แล้ว จะลดความขัดแย้งระหว่างพ่อแม่และลูกได้มาก สนับสนุนสิ่งที่ลูกทำได้ดี และประคับประคองช่วยเหลือจุดอ่อนที่ลูกยากลำบาก โดยไม่ตำหนิกัน

เอกสารอ้างอิง

1. พิศดา อุ่นไพร.ความจำในเด็กที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้.มหาวิทยาลัยมหิดล;2554.
2. ภาควิชาจิตเวชศาสตร์ คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น.ตำราเรียนจิตเวชศาสตร์.มหาวิทยาลัยขอนแก่น:โรงพิมพ์คลังนานาวิทยา;2559.